

Procedura „Niebieskiej Karty”

Procedura „Niebieskiej Karty” uruchamiania jest w Przedszkolu Samorządowym nr 6, im. Wandy Chotomskiej w Myślenicach, w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy fizycznej lub psychicznej w sytuacji przemocy w rodzinie dziecka – podopiecznego przedszkola

Podstawa prawna:

- *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz.U.z 2024r. poz. 17, 1228);*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.z 2024r. poz. 424, 834);*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U.z 2023r. poz. 1870).*

Przemoc w rodzinie

To: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Cel procedury

Procedura ma zagwarantować spełnienie wymagań określonych przepisami w sytuacji stwierdzenia zagrożenia życia dziecka, wobec którego jest stosowana przemoc w rodzinie i które ma kontakt z zachowaniami agresywnymi.

Zakres procedury

Procedura określa odpowiedzialność przedszkola jako instytucji oraz sposoby reagowania i zakres podejmowanych działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w sytuacji zagrożenia życia dziecka.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

1. Rodzice/opiekunowie prawni – w przypadku podejrzenia stosowania w rodzinie przemocy wobec dziecka czynności podejmowane i realizowane

w ramach procedury, zwane dalej „działaniami”, przeprowadza się w obecności rodzica/opiekuna prawnego.

2. Nauczyciele – na nauczycielach przedszkola pracujących z dziećmi spoczywa szczególny obowiązek reagowania na wszelkie przypadki zagrożenia życia dziecka, wobec którego jest stosowana przemoc domowa.

3. Dyrektor przedszkola – jest zobowiązany do udzielenia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, kompleksowej pomocy, mającej na celu poprawę sytuacji. Zapewnia dzieciom i pracownikom pełne poczucie bezpieczeństwa, zarówno pod względem fizycznym jak i psychicznym.

Sposób prezentacji procedury

1. Umieszczenie treści procedury na stronie internetowej przedszkola.
2. Zapoznanie rodziców z obowiązującymi w placówce procedurami na zebraniach organizacyjnych każdego roku szkolnego.
3. Udostępnienie dokumentu w przedszkolu.
4. Zapoznanie wszystkich pracowników przedszkola z treścią procedury.

Tryb dokonywania zmian w procedurze

1. Wszelkich zmian w niniejszej procedurze może dokonać z własnej inicjatywy (zmiany aktów ustawodawczych) lub na wniosek Rady Pedagogicznej, Rady Przedszkola, Rady Rodziców – dyrektor przedszkola.
2. Proponowane zmiany nie mogą być sprzeczne z prawem.

Zadania i rola przedszkola

1. Dyrektor przedszkola, nauczyciele i pracownicy przedszkola w sytuacjach drastycznych, jak przemoc wobec dziecka, wykorzystywanie seksualne, rażące naruszenie prawa, zagrożenie dla życia i zdrowia dziecka są zobowiązani do powiadomienia sądu o zdarzeniu zagrażającym dobru dziecka.

2. Na pracownikach przedszkola pracujących z dziećmi spoczywa szczególny obowiązek reagowania na wszelkie przypadki zagrożenia dziecka bądź zagrożenia innych ze strony dzieci.

Wszczęcie procedury następuje w przypadku zaistnienia podejrzenia lub stwierdzenia stosowania wobec dziecka przemocy fizycznej lub psychicznej w sytuacji przemocy w rodzinie.

Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Formularze Niebieskiej Karty

1. Formularz „Niebieska Karta – A” – wypełniany przez przedstawiciela przedszkola po uzyskaniu informacji o stosowaniu przemocy wobec dziecka.
2. Formularz „Niebieska Karta – B” – pouczenie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, przekazywane przedstawicielowi pokrzywdzonego dziecka.
3. Formularz „Niebieska Karta – C” – wypełniany przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wobec osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.
4. Formularz „Niebieska Karta – D” – wypełniany przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wobec osoby podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie.

Procedura postępowania w przedszkolu

1. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez dyrektora przedszkola, nauczyciela, w obecności dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie (§ 2.1 rozporządzenia).
2. Rozmowa z pokrzywdzonym dzieckiem przeprowadzona jest w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowaniem godności dziecka oraz zapewniających mu bezpieczeństwo osób. Może to mieć miejsce zarówno w przedszkolu, jak i w miejscu pobytu dziecka (po odseparowaniu od krzywdziciela).
3. Osoba wszczynająca procedurę dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej, a także, w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc.
4. Rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi, poszanowanie godności oraz zapewniających bezpieczeństwo.
5. Osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się informacje w prostym, przejrzystym i przystępnym dla niej języku, z uwzględnieniem stanu i okoliczności, które mogą mieć wpływ na zdolność rozumienia i bycie rozumianym.
6. W trakcie rozmowy z osobą stosującą przemoc domową informuje się ją w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz wskazuje na konieczność zmiany sposobu postępowania.
7. Jeżeli istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową wobec małoletniego są jego rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni,

działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego.

8. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w obecności psychologa (§ 5.5 rozporządzenia).

9. Jeżeli osoba objęta procedurą „Niebieskiej Karty” nie włada językiem polskim w mowie, piśmie lub jest osobą głuchą lub niemą lub występują okoliczności, które mogą mieć wpływ na zdolność rozumienia i bycie rozumianym, członkowie grupy diagnostyczno – pomocowej występują do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o zapewnienie udziału tłumacza w czynnościach z osobą objętą procedurą.

10. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” z uwagi na nieobecność dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, ze względu na stan jego zdrowia lub zagrożenie jego życia lub zdrowia, wypełnienie formularza następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z nim lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.

11. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B” rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznej osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (§ 6 rozporządzenia). Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.

12. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego.

13. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się w przedszkolu.

14. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji, do której zostało skierowane zawiadomienie.

W ramach procedury przedstawiciel przedszkola

1. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2. Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i wzięcia udziału w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

3. Diagnozuje sytuacje i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności dzieci.

4. Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodziny, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą domową.

Dokumentacja

1. Czynności podejmowane przez dyrektora, pracowników przedszkola w ramach procedury są dokumentowane.

2. Dokumentacja może być przekazana organom ścigania prowadzącym postępowanie przygotowawcze.

Zawiadomienie organów ścigania

1. Z chwilą podjęcia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przemocy wobec dziecka o zdarzeniu należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny właściwy według miejsca zamieszkania dziecka.

2. Przedszkole jako podmiot zawiadamiający o popełnieniu przestępstwa jest informowane przez organa ścigania o wszczęciu i zakończeniu zainicjowanego postępowania.

Podstawowe informacje dla nauczycieli i pracowników przedszkola jak rozpoznać, czy dziecko w rodzinie jest krzywdzone

1. Krzywdzenie psychiczne

a) upokarzanie, odrzucanie, izolowanie, ignorowanie, wyszydzanie, krytykowanie, terroryzowanie, zmuszanie do wysiłku przekraczającego jego możliwości, zastraszanie, grożenie dziecku;

b) dziecko doznające takiej przemocy zachowuje się nieadekwatnie do wieku, wykazuje zaburzenia jedzenia (niedojadanie, nadmierne objadanie się, wymioty), okalecza się, ma problemy ze snem i koszmary, odczuwa strach przed zaśnięciem.

2. Wykorzystywanie seksualne

a) dziecko wykorzystywane seksualnie jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, unika kontaktu z dorosłymi, opisuje zachowanie osoby dorosłej wskazujące na to, że ta próbowała je uwieść;

b) dziecko takie jest przygnębione, wycofane, ma problemy z koncentracją uwagi, zaczyna zachowywać się agresywnie, ma trudności w relacjach z rówieśnikami, odmawia przebijania się w towarzystwie innych;

c) ma także problemy ze snem, przejawia dolegliwości bólowe intymnych części ciała a także głowy i brzucha;

d) zdradza trudności np. z siedzeniem, chodzeniem, oddawaniem moczu, kału, ma częste infekcje dróg moczowo – płciowych, widoczne siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach oraz otarcia, zaczerwienienia, stany zapalne skóry, a także krwawienia;

e) sygnałem ostrzegawczym jest również zbyt duża erotyzacja dziecka oraz odgrywana przemoc seksualna, np. na lalkach, zabawkach.

3. Zaniedbywanie bytowe, zdrowotne, wychowawcze

a) zauważalne objawy u dziecka to w szczególności bardzo niska higiena osobista (dziecko jest brudne, śmierdzące, ma brudne paznokcie, ubranie, widać ślady licznych ukąszeń, świerzbu, wszy);

b) dziecko takie jest głodne, często choruje, jest zmęczone, apatyczne;

c) objawy zaniedbania w wieku przedszkolnym to:

- ✓ fizyczne – niski wzrost, małowzrost, dziecko zaniedbane;
- ✓ rozwojowe – opóźniony rozwój mowy, ograniczony zakres uwagi, niedojrzałość społeczno – emocjonalna, zaburzenia procesów poznawczych i zdolności uczenia się;
- ✓ zachowanie – nadmierna pobudliwość, agresja, impulsywność, zaburzenia nerwicowe.

Występowanie pojedynczego objawu nie jest dowodem na to, że dziecko jest krzywdzone. Jeśli jednak objawy się powtarzają bądź kilka występuje jednocześnie, możliwe, że mamy do czynienia z przemocą.